

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال

بسمه تعالی

شماره: ۱۸۶۵۱۲
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۱۴
ساعت:
پیوست:

جناب آقای سالاری - رئیس محترم سازمان تأمین اجتماعی
جناب آقای زاکانی - رئیس محترم مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
جناب آقای دین پرست - معاون محترم اقتصادی وزارت کشور
جناب آقای هاشمی - معاون محترم وزیر و رئیس محترم سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
جناب آقای پور اصفری - معاون محترم امور علمی، فرهنگی و اجتماعی سازمان برنامه و بودجه کشور
جناب آقای سپهری - رئیس محترم موسسه کار و تأمین اجتماعی
جناب آقای بیخندی - معاون محترم آموزشی و رئیس سازمان همیاری اشتغال جهاد دانشگاهی
جناب آقای کردونی - رئیس محترم موسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
سرکار خانم فقیه نصیری - رئیس محترم موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت
جناب آقای آشنا - رئیس محترم مرکز بررسی های استراتژیک ریاست جمهوری
جناب آقای آزموده اردلان - رئیس محترم مرکز پژوهشهای توسعه و آینده نگری سازمان برنامه و بودجه
سرکار خانم نورشاهی - رئیس محترم موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سرکار خانم اشرفی - رئیس محترم پژوهشگاه امور اقتصادی وزارت امور اقتصاد و دارایی
جناب آقای ساگر می - معاون محترم روابط کار
جناب آقای میرزایی - معاون محترم امور اقتصادی
جناب آقای میدری - معاون محترم رفاه اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال

بسمه تعالی

شماره: ۱۸۶۵۱۲
تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۱۴
ساعت:
پیوست:

جناب آقای کبیری- معاون محترم امور تعاون
جناب آقای کمیجانی- قائم مقام محترم بانک مرکزی ایران
جناب آقای عبدالمسی- رئیس محترم اتاق تعاون کشور
جناب آقای مینی- رئیس محترم اتاق اصناف کشور
جناب آقای باقری- معاون محترم پایش و سیاست گذاری معاونت اقتصادی ریاست جمهوری
جناب آقای شافعی- رئیس محترم اتاق صنایع، معادن و بازرگانی ایران
جناب آقای شاهدانی- رئیس محترم گروه اقتصادی پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام
سرکار خانم باستانی- معاون محترم بررسی های راهبردی معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری
باسلام و احترام

به پیوست خلاصه گزارش "تحلیل دستمزد شاغلان بخش خصوصی به تفکیک بخش ها، مناطق و دهک ها"، جهت استحضار ارسال می گردد. در این گزارش برای نخستین بار در کشور ایران با استفاده از داده های هزینه-درآمد خانوارهای ایران، ساختار دستمزد (بخش خصوصی) به تفکیک بخش های اقتصادی، مناطق جغرافیایی و دهک های درآمدی مورد بررسی قرار گرفته است. برخی از نکات محوری گزارش به شرح ذیل می باشد:

➤ با بررسی سطوح دستمزد به تفکیک بخش های اقتصادی مشاهده می شود بخش کشاورزی دارای پایین ترین میزان جبران خدمات پرداختی به نیروی کار است. از دلایل پایین بودن جبران خدمات پرداختی در این بخش می توان به مواردی از جمله ساختار حقوقی و نهادی اشتغال، پایین تر بودن بهره وری نیروی کار، حضور کشاورزان در دهک های پایین درآمدی، سهم بالای شاغلین این بخش در اشتغال غیررسمی، وجود انبوه نیروی کار جایگزین بخصوص اتباع خارجی اشاره نمود.

➤ در اقتصاد ایران دستمزد شاغلان خصوصی بخش صنعت و معدن به طور متوسط بیش از ۲ برابر متوسط شاغلان خصوصی در کل بخش ها است. از جمله مهم ترین دلایل تفاوت پرداختی بخش صنعت به ساختار مالکیت، ساختار بازار، تفاوت خصوصیات نیروی کار، بهره وری، سطح مهارت آن ها و امثال آن باز می گردد. بخش معدن نیز به لحاظ دستمزدی با توجه به ماهیت فعالیت در این بخش که جز فعالیتهای سخت است، از دستمزدهای بالایی برخوردار است.

➤ در بخش خدمات، بالاترین سطح جبران خدمات (شاغلان بخش خصوصی) به فعالیت خدمات مالی تعلق دارد که عمدتاً شامل بانکداری و بیمه است. گفتنی است در زمینه بانکداری، قوانین و مقررات خاص برای پرداخت دستمزد وجود دارد و به دلیل برخورداری از درآمد اختصاصی در بانکها و موسسات مالی، امکان پرداخت دستمزدهای بالاتر نسبت به خدمات عمومی وجود دارد.

➤ با بررسی ساختار دستمزد به تفکیک مناطق جغرافیایی مشاهده شد که مهم‌ترین دلایل تفاوت دستمزد در مناطق مختلف: نخست، وجود ساختار متفاوت فعالیت‌های اقتصادی در استان‌های مختلف است. دومین عامل مربوط به تفاوت در سطح سواد، تخصص و مهارت نیروی کار است. سوم، تفاوت‌ها در نرخ بیکاری استان‌ها است.

➤ بررسی ساختار دستمزد به تفکیک دهک‌های درآمدی حاکی از آن است که از مهم‌ترین دلایل پایین بودن جبران خدمات پرداختی در دهک‌های پایین درآمدی به ساختار اشتغال آن برمی‌گردد. همچنین در دهک‌های پایین درآمدی، درصد خانوارهای بدون فرد شاغل در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری است. ولی در دهک‌های بالاتر، وضعیت عکس می‌شود. از سوی دیگر، وجود خانوارهای بدون فرد شاغل در مناطق شهری و روستایی بخصوص در دهک‌های پایین درآمدی موجب خواهد شد که آسیب‌پذیری دهک‌های پایین به‌مراتب بسیار بیشتر باشد. لذا اولویت اول سیاست‌گذاری ایجاد اشتغال و بهبود معیشت با وضع حداقل دستمزد در مناطق شهری و روستایی باید دهک‌های متوسط به پایین درآمدی باشد.

➤ نکته قابل تأمل آنکه بطور متوسط سهم درآمد مزد و حقوق‌گیری از کل درآمدها حدود ۵۲ درصد است، حال آنکه سهم درآمدهای متفرقه تقریباً به‌طور میانگین ۴۸ درصد است. این موضوع نشان می‌دهد زمانی که اقتصاد بی‌ثبات و نوسانات تورم بالا باشد افرادی که دارای درآمد متفرقه کمتری بوده که عمدتاً در گروه‌های کم درآمد و یا شاغلین با حقوق حداقل دستمزد می‌باشند از بازدهی کمتری برخوردار می‌شوند و این مورد منجر به عمیق‌تر شدن شکاف درآمدی بین خانوارهای غنی و فقیر می‌شود.

➤ بدین ترتیب با توجه به ساختار و ماهیت‌های اشاره شده، الزاماً تغییرات دستمزدها به صورت متعارف، نمی‌تواند منجر به کاهش نابرابری درآمدی برای خانوارهای ایرانی شود و نیازمند بازمهندسی در ساختار دستمزدی است تا منافع شاغلین حقوق‌گیری در بخش خصوصی را تضمین نماید.

نظرات و پیشنهادات ارزشمند جنابعالی مزید امتنان خواهد بود.

عیی منوری
معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال